

Kodeks Praw Człowieka

Deutsche Telekom AG, Group Corporate Responsibility

Stan 01.12.2023

Status końcowy

Na zewnątrz

Stopka redakcyjna

Wydawca

Deutsche Telekom
Group Corporate Responsibility
53113 Bonn, Friedrich Ebert Allee 140
Niemcy

Tytuł	Wersja	Obszar zastosowania
Kodeks Praw Człowieka	2.0	Kraj i zagranica

Podsumowanie

Zobowiązanie Deutsche Telekom AG do poszanowania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska oraz proces należytej staranności w celu realizacji tego zobowiązania

Spis treści

1	Wprowadzenie	4
2	Adresaci i zakres obowiązywania	4
3	Dopasowanie lokalne.....	4
4	Nasze zobowiązanie do poszanowania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska	4
5	Nasze zasady i oczekiwania dotyczące praw człowieka i ochrony środowiska.....	5
5.1	Nasze zasady i oczekiwania wobec pracowników.....	5
	Zakaz pracy dzieci.....	5
	Zakaz pracy przymusowej i wszelkich form niewolnictwa	5
	Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia na stanowisku pracy.....	5
	Wolność zrzeszania się i prawo do rokowań zbiorowych.....	6
	Zakaz nierównego traktowania w zatrudnieniu.....	6
	Stosowne wynagrodzenie.....	6
	Postawa zerowej tolerancji wobec jakiegokolwiek przemocy i molestowania.....	6
	Kwalifikacje.....	6
5.2	Nasze zasady i oczekiwania wobec osób z grona naszych klientów.....	6
	Ochrona danych	6
	Wolność słowa i informacji	7
	Ochrona dzieci i młodzieży.....	7
5.3	Nasze zasady i oczekiwania wobec społeczeństwa oraz nasze zobowiązanie do ochrony środowiska.....	7
	Przestrzeganie procedur i zwalczanie korupcji.....	7
	Cyfrowa odpowiedzialność i partycypacja	7
	Prawa społeczności lokalnej i zachowanie podstaw egzystencji	8
	Telefonia komórkowa i zdrowie.....	8
	Ochrona środowiska.....	8
5.4	Nasze zasady i oczekiwania wobec poddostawców	8
6	Realizacja: nasze procesy należytej staranności w zakresie praw człowieka i ochrony środowiska.....	9
6.1	Zarządzanie ryzykiem zakotwiczone w zasadniczych procesach biznesowych	9
6.2	Analiza ryzyka.....	10
6.3	Działania prewencyjne	11
6.4	Środki zaradcze.....	12
6.5	Dokumentacja i sprawozdawczość roczna.....	13
7	Wewnętrzny system skarg i zażaleń	13
8	Komunikacja i przegląd	14
9	Wejście w życie	15

1 Wprowadzenie

„**żyć odpowiedzialnie**” jest częścią naszej strategii przedsiębiorstwa, a tym samym wymogiem stawianym wszystkim pracownikom koncernu. Naszą podstawową działalnością jest łączenie ludzi ze sobą. Jesteśmy przekonani, że każde połączenie to szansa na zrównoważony rozwój.

Odpowiedzialność ekologiczna i społeczna są istotnymi elementami naszej działalności biznesowej od ponad dwóch dekad i stanowią integralną część naszego zarządzania przedsiębiorstwem. Konsekwentnie dostosowujemy nasze podstawowe procesy biznesowe do zrównoważonego rozwoju.

Niniejszym Kodeksem Praw Człowieka Deutsche Telekom zobowiązuje się do poszanowania i promowania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska.

Niniejszy kodeks jest jednocześnie elementem deklaracji zasad składanej przez kierownictwo przedsiębiorstwa zgodnie z § 6 ust. 2 niemieckiej ustawy o należytej staranności w łańcuchu dostaw (LkSG) i w razie potrzeby rozszerzany jest o deklaracje uzupełniające. W tym celu niniejszy Kodeks Praw Człowieka zostanie również udostępniony publicznie.

2 Adresaci i zakres obowiązywania

Niniejszy Kodeks Praw Człowieka obowiązuje w koncernie Deutsche Telekom na całym świecie, o ile właściwy organ kierownictwa firmy lub właściwy członek zarządu postanowił lub zdecydował o jego zastosowaniu dla spółki.

Kierownictwo poszczególnych spółek odpowiedzialne jest za jego przestrzeganie. Z niniejszego Kodeksu Praw Człowieka nie można wywodzić żadnych praw osób fizycznych ani stron trzecich.

3 Dopasowanie lokalne

Podczas wdrażania niniejszego Kodeksu Praw Człowieka w spółkach należy uwzględnić nadrzędne obowiązujące przepisy prawa krajowego i ponadnarodowego oraz odpowiednie praktyki kulturowe w tym kontekście, a także – w stosownych przypadkach – prawa uczestnictwa właściwych lub legitymizowanych gremiów przedstawicielskich pracowników.

W przypadku konfliktów między ustawodawstwem krajowym a treścią niniejszego Kodeksu Praw Człowieka, centralny dział odpowiedzialny za zakres tematyczny „Odpowiedzialność korporacyjna” (aktualnie: Odpowiedzialność Korporacyjna Grupy – DTAG GCR) będzie współpracował z odpowiednią spółką, aby osiągnąć skutek, który będzie najbliższy celowi, do którego dąży niniejszy Kodeks Praw Człowieka.

4 Nasze zobowiązanie do poszanowania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska

Nasze zobowiązanie do poszanowania i promowania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska w każdym miejscu, w którym działamy, również w naszych łańcuchach dostaw i wśród partnerów biznesowych, konkretyzujemy następująco:

Deutsche Telekom poważnie traktuje wszystkie uznane międzynarodowo prawa człowieka i przepisy ochrony środowiska i uznaje swoją odpowiedzialność korporacyjną jako działające globalnie przedsiębiorstwo telekomunikacyjne. Sukces naszego przedsiębiorstwa bazuje na naszych wysokich

standardach jakości, na naszej uczciwości i zorientowaniu na wartości. Dbamy o poszanowanie praw człowieka i przepisów ochrony środowiska i w tym celu wdrażamy w całym koncernie procesy należytej staranności i konsekwentnie je rozwijamy.

Obok wymogów prawnych opowiadamy się za stosowaniem następujących międzynarodowych instrumentów referencyjnych dotyczących praw człowieka i przepisów ochrony środowiska, aktualnie są to:

- **Międzynarodowa Karta Praw Człowieka ONZ**, czyli Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ oraz Pakt Praw Obywatelskich i Socjalnych, które określają prawa obywatelskie, polityczne i społeczne przysługujące wszystkim istotom ludzkim ze względu na ich godność
- **podstawowe standardy pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP)** wraz z pięcioma podstawowymi zasadami dotyczącymi wolności zrzeszania się i prawa do rokowań zbiorowych, eliminacji pracy przymusowej i pracy dzieci, zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu i pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy
- **„wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych”** Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
- zasady **Global Compact ONZ**
- **trójstronna deklaracja zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej** (deklaracja przedsiębiorstw wielonarodowych)
- **wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka**

5 Nasze zasady i oczekiwania dotyczące praw człowieka i ochrony środowiska

Podstawę naszej działalności biznesowej stanowią niżej opisane zasady i oczekiwania dotyczące praw człowieka i ochrony środowiska. Są one skierowane zarówno **do naszych pracowników**, jak i **dostawców i partnerów biznesowych**. Opisują one nasze wartości i standardy, które **konkretyzowane są przez nasze wewnętrzne wytyczne, instrukcje postępowania i procesy**, a tym samym tworzą nasze ramy działania.

5.1 Nasze zasady i oczekiwania wobec pracowników

Wdrażamy wewnętrzne przepisy i procesy, które **promują poszanowanie praw naszych pracowników**. Obejmuje to w szczególności:

Zakaz pracy dzieci

Szanujemy prawa dziecka. Zabraniaamy wykorzystywania pracy dzieci w spółkach należących do naszego koncernu. Wszelkie praktyki przedsiębiorstwa muszą być oparte co najmniej na Konwencji MOP nr 138 i nr 182 w ich każdorazowo obowiązującej wersji i zapewniać, że wszyscy pracownicy osiągnęli ustawowy wiek minimalny zgodnie z odpowiednimi przepisami krajowymi.

Zakaz pracy przymusowej i wszelkich form niewolnictwa

Opowiadamy się za zakazem wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz wszelkich form niewolnictwa, łącznie z nowoczesnymi formami niewolnictwa i handlu ludźmi. Wszystkie praktyki korporacyjne muszą być zgodne co najmniej z podstawowymi normami pracy MOP w ich aktualnych wersjach.

Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia na stanowisku pracy

Jako przedsiębiorstwo będące pracodawcą gwarantujemy naszym pracownikom bezpieczeństwo i higienę pracy na stanowisku pracy co najmniej w ramach obowiązującego prawa oraz wspieramy ciągły rozwój

w celu doskonalenia świata pracy. Obejmuje to również wdrożenie środków z zakresu organizacji pracy w celu zapobiegania nadmiernemu zmęczeniu fizycznemu i psychicznemu w odniesieniu do czasu pracy i przerw na odpoczynek. Przestrzegamy obowiązujących wytycznych dotyczących bezpieczeństwa pracy przy zatrudnianiu pracowników z firm zewnętrznych.

Wolność zrzeszania się i prawo do rokowań zbiorowych

Uznajemy podstawowe prawo do **wolności zrzeszania się i rokowań zbiorowych** oraz **prawo do strajku** w ramach przepisów krajowych i istniejących porozumień. Ponadto opowiadamy się za **otwartą i opartą na zaufaniu współpracą z demokratycznie legitymizowanymi przedstawicielami pracowników** na bazie konstruktywnego dialogu społecznego i w celu zapewnienia sprawiedliwej równowagi interesów. Nie będziemy utrudniać ani ograniczać naszym pracownikom korzystania z tych praw. Groźba represji wobec pracowników korzystających z prawa do samoorganizacji nie będzie ani akceptowana, ani tolerowana.

Zakaz nierównego traktowania w zatrudnieniu

Opowiadamy się za wolnością od dyskryminacji i równością szans w siedmiu wymiarach różnorodności: **1. wiek, 2. płeć i tożsamość płciowa, 3. narodowość i pochodzenie etniczne, 4. orientacja seksualna, 5. zdolności/stan psychiczny i fizyczny, 6. wiara i światopogląd oraz 7. pochodzenie społeczne (wykształcenie i sytuacja finansowa rodziny pochodzenia).**

W odniesieniu do tych wymiarów jesteśmy również stale zaangażowani w **przełamywanie systemowych barier dla integracji** (np. w naszych budynkach, systemach informatycznych).

Wytyczne koncernu oraz nasz **Kodeks Postępowania „Code of Conduct”** stanowią obowiązującą na całym świecie podstawę współistnienia w koncernie. Tematykę **„Różnorodność, równość szans i integracja”** zakotwiliśmy w naszej wytycznej koncernu o tej samej nazwie („VC&E”) oraz w naszych „kotwicach przywództwa”, wytycznych DT dotyczących sprawowania funkcji kierowniczych.

Stosowne wynagrodzenie

Szanujemy prawo do sprawiedliwego i stosownego wynagrodzenia na podstawie umowy, które opiera się na odpowiednich ustawowych płacach minimalnych na danym krajowym rynku pracy i umożliwia naszym pracownikom **zapewnienie stosownego utrzymania w rozumieniu międzynarodowych instrumentów referencyjnych, o których mowa w punkcie 4.**

Postawa zerowej tolerancji wobec jakiegokolwiek przemocy i molestowania

Deutsche Telekom to miejsce, w którym **nie toleruje się przemocy fizycznej, psychicznej ani seksualnej, jej groźby oraz innego molestowania.** Dotyczy to również **zlecenia lub wykorzystania prywatnych lub publicznych sił bezpieczeństwa** do ochrony projektu korporacyjnego, jeżeli istnieje ryzyko naruszenia tej zasady w przypadku zastosowania sił bezpieczeństwa, np. z powodu braku kontroli lub wystarczającego instruktażu.

Kwalifikacje

Zdigitalizowany świat pracy staje się coraz bardziej złożony, wszechstronny i wymaga dużej elastyczności. Wspieramy dalsze podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowanie naszych pracowników, które leżą również w interesie firmy, aby w ten sposób zapewnić niezmiennie wysoki poziom wydajności i wysoką jakość usług. Oferowane przez nas formaty nauczania przewidują przy tym zwłaszcza **przyszłe tematy**, które dotyczą przejścia do **świata pracy podlegającego ciągłej digitalizacji, odnoszących się do miejsca pracy wyzwań związanych ze zmianami technologicznymi, ekologicznymi i społecznymi.** Stawiamy również na **cyfrowe formaty nauczania, które najlepiej wspierają elastyczne uczenie się na własną odpowiedzialność** odpowiednio do indywidualnych potrzeb.

5.2 Nasze zasady i oczekiwania wobec osób z grona naszych klientów

Ochrona danych

Ochrona danych osobowych wszystkich osób związanych z Grupą Deutsche Telekom jest jednym z naszych zasadniczych celów.

Zapewniamy zgodne z prawem przetwarzanie danych osobowych z poszanowaniem powszechnych praw człowieka. Opowiadamy się za przestrzeganiem obowiązującego w UE podstawowego prawa do ochrony danych i **samoświadomości informacyjnej** i promujemy jego uznanie na całym świecie. Stale rozwijamy standardy techniczne i angażujemy się na rzecz największej możliwej **przejrzystości**. W tym celu w procesach koncernu kompleksowo zakotwiliśmy środki i regulacje dotyczące ochrony danych. Obejmuje to w szczególności zgodne z przepisami o ochronie danych projektowanie i uwzględnianie aspektów związanych z prawami człowieka podczas **rozwijania i wykorzystywania sztucznej inteligencji (SI) lub innych aplikacji z algorytmami**.

Jednocześnie staramy się, aby wszystkie **osoby zachowały kontrolę nad wykorzystywaniem ich danych**. Obejmuje to również wyjaśnienie, jak działają modele biznesowe oparte na danych i jak na przykład osoby z grona naszych klientów mogą korzystać ze swojej **cyfrowej suwerenności**.

W celu osiągnięcia jednolitego wysokiego poziomu ochrony danych w koncernie wprowadziliśmy różne wytyczne wewnętrzne. **„Wiążące reguły korporacyjne dotyczące prywatności”** stanowią przy tym obowiązujące w całym koncernie uregulowania dotyczące ochrony danych, do których przestrzegania – na ile to prawnie możliwe – zobowiązały się przedsiębiorstwa Grupy Deutsche Telekom.

Wolność słowa i informacji

Szanujemy i chronimy wolność słowa, aby w ten sposób zapobiec skutkom np. ewentualnych ograniczeń państwowych lub je zminimalizować. Ograniczenia te muszą być zgodne z krajowymi i/lub międzynarodowymi wytycznymi i przepisami prawa oraz konieczne i stosowne do odpowiedniego celu, jakim np. jest krajowe bezpieczeństwo lub ochrona dzieci.

Ochrona dzieci i młodzieży

Chronimy dzieci i młodzież podczas korzystania z mediów cyfrowych, dlatego przy opracowywaniu naszych usług i produktów uwzględniamy odpowiednie kryteria ochrony młodzieży.

5.3 Nasze zasady i oczekiwania wobec społeczeństwa oraz nasze zobowiązanie do ochrony środowiska

Przestrzeganie procedur i zwalczanie korupcji

Nasza kultura przestrzegania procedur jest istotnym elementem **zarządzania przedsiębiorstwem zorientowanego na uczciwość i szacunek**. Opowiadamy się za przestrzeganiem w całym koncernie zasad etycznych oraz prawa i ustaw. Zakotwiczyliśmy to w naszych wytycznych i naszym Kodeksie Postępowania **„Code of Conduct”**.

Korupcja narusza prawo krajowe i międzynarodowe. **Odrzucamy wszelkie formy korupcji** – zarówno przekupstwo jako korupcję czynną, jak i łapownictwo jako korupcję bierną – w sektorze publicznym jak i prywatnym. Należy zaniechać wszelkiego rodzaju korupcji oraz działań, które mogłyby być interpretowane jako takie.

Cyfrowa odpowiedzialność i partycypacja

Stale dążymy do przestrzegania i promowania praw człowieka również w odniesieniu do odpowiedzialności wynikającej ze zmian technologicznych i cyfryzacji. Naszą ambicją jest, aby **korzystanie z naszych technologii bazowało na humanistycznym systemie wartości**.

Nasze zaangażowanie ma na celu współkształtowanie społeczeństwa cyfrowego opartego na naszych podstawowych wartościach demokratycznych, w którym wszyscy ludzie mogą bezpiecznie, kompetentnie i suwerennie uczestniczyć. Chcemy uczynić świat cyfrowy tolerancyjną i bezpieczną przestrzenią dla wszystkich i zapewnić społeczeństwu zdolność pokonania rozpadu cyfrowego.

Prawa społeczności lokalnej i zachowanie podstaw egzystencji

Respektujemy i chronimy prawa **społeczności lokalnych, np. ludów tubylczych**. Tam, gdzie nasze działania mogą mieć wpływ na ludzi w społecznościach lokalnych, staramy się unikać negatywnego wpływu na prawa człowieka. **Aktywnie konsultujemy** się z potencjalnie dotkniętymi społecznościami, aby osiągnąć porozumienie lub zgodę.

Nabywając, zabudowując lub w inny sposób wykorzystując grunty, lasy lub zbiorniki wodne, z których korzystanie zabezpiecza podstawę egzystencji danej osoby, przestrzegamy **zakazu bezprawnej eksmisji i bezprawnego pozbawiania gruntów, lasów i zbiorników wodnych**.

Telefonia komórkowa i zdrowie

Pola elektromagnetyczne są istotną częścią naszego połączonego w sieć świata. Zapewniamy, że przestrzegane są odpowiednie ustawowe wartości graniczne. Kierujemy się przy tym zaleceniami Międzynarodowej Komisji Ochrony Radiologicznej. Opublikowane przez nas **wytyczne „Pola elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości” (EMF)** udostępniają szczegółowe informacje, objaśniają nasze podejście i są uzupełniane przez coroczne sprawozdania.

Ochrona środowiska

Angażujemy się w ochronę środowiska i w szczególności przyczyniamy się do łagodzenia zmian klimatycznych i przestrzegania Porozumienia Paryskiego w sprawie ochrony klimatu. **Analizy ryzyka środowiskowego są integralną częścią naszych procesów należytej staranności w zakresie ochrony środowiska**, również w ramach fuzji i przejęć. Obejmują one **wszystkie kwestie środowiskowe**, na które negatywnie wpływa nasza działalność biznesowa, m.in. doprowadzanie do **szkodliwych zmian gleby, zanieczyszczenia zbiorników wodnych i powietrza, emisji hałasu lub nadmiernego zużycia wody, a także wylesianie i ograniczenie różnorodności biologicznej**, co może mieć znaczny negatywny wpływ na zdrowie i/lub naturalne podstawy egzystencji osób.

Na ile to możliwe, **staramy się unikać odpadów**, zachęcamy do dalszego użytkowania i ponownego wykorzystania, a jeśli to nie jest możliwe, do priorytetowego **recyklingu odpadów**.

W ramach naszego globalnego łańcucha dostaw uwzględniamy przepisy dotyczące produkcji zabronionej i/lub stosowania substancji objętych **Konwencją Sztokholmską (trwałe zanieczyszczenia organiczne „TZO”)** oraz niewłaściwego postępowania z **odpadami zawierającymi TZO** i niewłaściwego przemieszczania **odpadów niebezpiecznych w rozumieniu Konwencji bazylejskiej**.

Zgodnie z **Konwencją z Minamaty** regulowane są produkcja, zastosowanie/wykorzystywanie i/lub **utyliczacja rtęci i odpadów zawierających rtęć**. Aby uniknąć związanych z naszą działalnością biznesową ryzyk w zakresie ochrony środowiska, uwzględniamy ją w naszych procesach należytej staranności.

Nasza **zintegrowana strategia klimatyczna** opiera się na czterech filarach: emisje z łańcucha tworzenia wartości, energie odnawialne, efektywność energetyczna i możliwości. Dla każdego z czterech filarów realizujemy konkretne cele i informujemy o tym. **Obejmujący cały koncern i certyfikowany system zarządzania środowiskowego** stanowi podstawę do zakotwienia obowiązków należytej staranności w zakresie ochrony środowiska.

5.4 Nasze zasady i oczekiwania wobec poddostawców

Wobec naszych **bezpośrednich poddostawców**, z którymi pozostajemy w stosunku umownym, przyjmujemy w szczególności następujące zobowiązania i ustalamy stosowne środki w celu ich realizacji:

- **Od wielu lat** oczekujemy, że oni również opowiedzą się za przestrzeganiem praw człowieka i zasad ochrony środowiska oraz za **przestrzeganiem naszych odnośnych zasad (podrozdziały 5.1 – 5.3), na bazie ryzyka zobowiążą się do opracowania stosownych procesów należytej staranności** i przeniosą te oczekiwania na swoich poddostawców.
- Utrwalamy przebiegi, w razie potrzeby wspólnie z firmami poddostawców, które umożliwiają **sprawdzenie** przestrzegania zasad.
- W szczególności zobowiązujemy się do **odpowiedzialnego pozyskiwania surowców** w całym łańcuchu dostaw i dlatego wymagamy **przestrzegania standardów w zakresie obchodzenia się z metalami, zwłaszcza minerałami konfliktowymi**. Ponadto wspieramy w szczególności inicjatywy mające na celu ustanowienie **globalnego systemu śledzenia pochodzenia minerałów** jako znaczącego kroku w kierunku poprawy przejrzystości w całym naszym łańcuchu dostaw.

6 Realizacja: nasze procesy należytej staranności w zakresie praw człowieka i ochrony środowiska

Koncern Deutsche Telekom od kilku lat prowadzi program należytej staranności w zakresie praw człowieka i ochrony środowiska zgodnie z międzynarodowymi instrumentami referencyjnymi wymienionymi w punkcie 4. Na podstawie tej wiedzy oraz uwzględniając ekspertyzy zewnętrzne i wewnętrzne, zidentyfikowaliśmy **grupy osób, na które nasza działalność biznesowa może mieć potencjalnie negatywny lub pozytywny wpływ** (analiza wpływu na prawa człowieka):

- **pracownicy w spółkach naszego koncernu**
- **pracownicy naszych bezpośrednich lub pośrednich poddostawców**
- **osoby z grona naszych klientów**
- **dzieci i młodzież**
- **osoby w gminach**

Z tego względu podczas realizacji naszych procesów należytej staranności uwzględniamy w szczególności interesy zwłaszcza **wrażliwych grup osób** jak np.: **dzieci, młodzież, kobiety, pracownicy migrujący i inne osoby należące do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych**. Tę identyfikację **wrażliwych grup osób** rozwijamy stale, ale **co najmniej raz w roku**, po przeprowadzeniu naszej corocznej analizy ryzyka związanego z prawami człowieka i ochroną środowiskiem.

Na naszej stronie internetowej publikujemy nową wiedzę w **corocznej deklaracji zasad Deutsche Telekom AG dotyczącej praw człowieka i ochrony środowisk („Raport roczny LkSG“)** [strona internetowa](#)

6.1 Zarządzanie ryzykiem zakotwione w zasadniczych procesach biznesowych

System zarządzania ryzykiem w koncernie wiąże niezbędne etapy procesu we wszystkich istotnych procesach biznesowych w celu **identyfikacji i minimalizacji zagrożeń dla praw człowieka i ochrony środowiska**, jak również w celu **zapobiegania, eliminowania lub minimalizowania rozmiaru naruszeń**. **System zarządzania ryzykiem w koncernie obejmuje** spółki koncernu, na które Deutsche Telekom AG wywiera decydujący wpływ (zwane dalej „spółkami koncernu”).

Do głównych etapów procesu tego systemu zarządzania ryzykiem należą:

- **ustalenie osoby odpowiedzialnej za kontrolę zarządzania ryzykiem**
- **opracowanie procedury składania skarg i zażaleń**
- **roczna analiza ryzyka** dla spółek koncernu należących do własnego obszaru działalności oraz ich bezpośrednich poddostawców
- **okazjonalne analizy ryzyka** dla całego łańcucha dostaw, łącznie z partnerami biznesowymi

- dodatkowo dla bezpośrednich poddostawców: **bieżąca ocena ryzyka**
- **opracowanie i wdrożenie środków zapobiegawczych i zaradczych**
- **testy kontrolne i kontrole skuteczności**
- **dokumentacja i archiwizacja**
- **sprawozdawczość roczna**

Zdefiniowaliśmy obowiązki związane z wykonywaniem i przestrzeganiem naszych procesów należytej staranności.

- Na najwyższym szczeblu kierowniczym zarząd Deutsche Telekom AG oraz odpowiednie zarządy spółek koncernu odpowiedzialne są za przestrzeganie praw człowieka i zobowiązań w zakresie ochrony środowiska.
- Regularna i/lub okazjonalne sprawozdawczość wewnętrzna w gremiach decyzyjnych, np. kierownictwie, dotycząca przestrzegania praw człowieka lub wyników w zakresie ochrony środowiska powoduje, że zawsze możliwe jest podejmowanie świadomych decyzji.

W celu wspierania **monitorowania procesów należytej staranności w całym koncernie na poziomie Deutsche Telekom AG** wyznaczona została specjalna osoba (tak zwany **pełnomocnik ds. praw człowieka lub LkSG**). Osoba ta raportuje bezpośrednio osobie z zarządu Deutsche Telekom AG, która pełni funkcję przewodniczącego i dysponuje innymi stanowiskami pomocniczymi.

W zakresie, w jakim jest to wymagane przez prawo krajowe (np. niemiecką ustawę o należytej staranności w łańcuchu dostaw), spółki koncernu w takiej samej formie wyznaczyły tego rodzaju osoby sprawujące nadzór dla swojego obszaru działalności.

6.2 Analiza ryzyka

W ramach zarządzania ryzykiem przeprowadzamy **coroczną analizę ryzyka** w celu określenia zagrożeń dla przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska. Dotyczy to spółek należących do naszego koncernu oraz ich bezpośrednich poddostawców w danym roku obrotowym. **Podczas analizy i oceny ryzyka uwzględniamy zwłaszcza interesy osób, których może to potencjalnie dotyczyć.**

Ryzyko występuje, jeśli z powodu rzeczywistych okoliczności zachodzi z wystarczającym prawdopodobieństwem zagrożenie naruszenia praw człowieka lub przepisów ochrony środowiskowych w rozumieniu podrozdziału 4 i spowodowało je lub przyczyniło się do nich przedsiębiorstwo koncernu. Takie ryzyko może również wynikać z **naruszeń**, które już miały miejsce z powodu naruszenia praw człowieka lub obowiązków ochrony środowiska, o ile nie powiodło się złagodzenie powtórzenia się stanu faktycznego przy użyciu stosownych środków zapobiegawczych.

Obok rocznej analizy ryzyka przeprowadzane są **okazjonalne** analizy ryzyka, o ile występują rzeczywiste przesłanki, które sprawiają, że ryzyko w wyżej wymienionym rozumieniu wydaje się możliwe lub jeśli musimy liczyć się z istotnie zmienioną lub znacznie rozszerzoną sytuacją zagrożenia w łańcuchu dostaw. Dotyczy to wszystkich spółek koncernu, bezpośrednich poddostawców oraz znanych nam poddostawców pośrednich, jak również innych partnerów biznesowych.

W okresie poprzedzającym przejęcie przedsiębiorstwa (fuzje i przejęcia) systematycznie analizowane są również ryzyka dotyczące ludzi i środowiska.

Nasze **istotne kroki proceduralne** w ramach **regularnej analizy ryzyka** obejmują:

Krok 1: identyfikacja spółek koncernu /oddziałów / lokalizacji we własnym obszarze działalności oraz ich bezpośrednich poddostawców o zwiększonej dyspozycji ryzyka za pomocą

- porównania informacji i źródeł **zewnętrznych i wewnętrznych**
- **mapowanie specyficznych dla danego kraju politycznych warunków ramowych** (np. mapowanie ryzyka według obszarów działalności, lokalizacji, produktów lub krajów pochodzenia)

- Na tym etapie analizy ryzyka w **sektorze poddostawców** analizujemy również **ryzyka specyficzne dla grupy produktów lub produktu**.

Źródłami są publicznie dostępne raporty dotyczące ryzyk krajowych i branżowych, wewnętrzne informacje z istniejących procesów zarządzania, np. procedury składania skarg i zażaleń, ankiety ryzyka spółek koncernu, ankiety pracownicze, audyty, certyfikaty. Poza tym uwzględniamy wewnętrzną i zewnętrzną wiedzę na temat przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska pochodzącą od odpowiednich **ekspertów, partnerów biznesowych i wybranych interesariuszy**, w tym również przedstawicieli grup, których to rzeczywiście lub potencjalnie dotyczy.

W celu zidentyfikowania ryzykownych **bezpośrednich poddostawców** korzystamy również z **danych dotyczących ryzyka pochodzących od zewnętrznych wyspecjalizowanych oferentów**. Dzięki temu możemy nieprzerwanie monitorować nasze globalne łańcuchy dostaw na bazie ryzyka i poddawać ciągłej analizie dużą liczbę publicznie dostępnych źródeł.

W coraz większym stopniu staramy się identyfikować i szczegółowo analizować **grupy szczególnie narażone (jak dzieci, mniejszości etniczne i religijne, obrońcy praw człowieka, kobiety czy ludy tubylcze)** oraz zagrożenia dla praw człowieka, na które są one narażone.

Krok 2: sprawdzenie wiarygodności wyników z kroku 1 oraz określenie znaczenia i ustalenie priorytetów konkretnych ryzyk związanych z przestrzeganiem prawa człowieka i przepisów ochrony środowiska w specyficznym kontekście w przypadku spółek koncernu / oddziałów / lokalizacji / firm poddostawców w ramach międzywydziałowego dialogu na temat ryzyka. **Gremium ekspertów** składające się z działów centralnych oraz pełnomocników LkSG przeprowadza kontrolę wiarygodności oraz określenie znaczenia i ustalanie priorytetów w ramach wspólnego dialogu na temat ryzyka.

Wszystkie ustalenia (w tym ryzyka i naruszenia) **oceniane są jako zwiększające lub minimalizujące ryzyko**, przenoszone na skalę punktową, a w kolejnym kroku określany jest ich priorytet, w szczególności na podstawie **kryteriów adekwatności** opisanych poniżej:

- **rodzaj i zakres działalności gospodarczej:** „klasyfikacja grup towarowych” (np. grup towarów, w których wykorzystywane są surowce wydobywane w regionach objętych konfliktem lub w regionach wysokiego ryzyka lub którym z reguły towarzyszą naruszenia praw człowieka lub niekorzystny wpływ na środowisko; używanie w produkcji produktów (wstępnych) niebezpiecznych maszyn i/lub środków chemicznych; produkcja o wysokim udziale nisko wykwalifikowanej siły roboczej, pracowników fizycznych, pracowników migrujących, odizolowanych lub trudno dostępnych miejsc pracy i/lub sezonowego/zmiennego zapotrzebowania na pracowników)
- **możliwość wywierania wpływu** na bezpośredniego sprawcę
- **oczekiwana zazwyczaj powaga i prawdopodobieństwo wystąpienia naruszenia:** liczba osób, których to dotyczy, występowanie skutecznych środków zapobiegawczych
- **związek przyczynowy:** bezpośredni przyczynowy lub współprzyczynowy

Corocznie w ten sposób opracowywana **matryca ryzyka lub skala ryzyka**, która rozróżnia spółki koncernu / spółki poddostawców o **wysokim, średnim lub niskim poziomie ryzyka** zagrożenia dla przestrzegania praw człowieka lub przepisów ochrony środowiska, zatwierdzana jest przez **zarząd koncernu** i stanowi **podstawę do wnioskowania dalszych działań** oraz komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej i staje się elementem **korporacyjnych procesów decyzyjnych**.

Wyniki wykorzystujemy jako podstawę do tworzenia i w razie potrzeby dostosowywania wewnętrznych instrukcji, procesów i szkoleń, aby sprostać zmieniającym się wymaganiom w stosunku do naszych procesów należytej staranności.

6.3 Działania prewencyjne

Jeżeli w ramach analizy ryzyka zidentyfikowany zostanie wysoki poziom ryzyka, natychmiast podejmujemy **stosowne środki zapobiegawcze bazujące na ryzyku**, jak np.:

Dla własnych spółek koncernu (własnego obszaru działalności)

W celu realizacji strategii z zakresu przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska wdrażane lub w razie potrzeby dostosowywane są wytyczne i instrukcje postępowania, np.:

- Kodeks Praw Człowieka
- kodeks postępowania „Code of Conduct”
- opis systemu zarządzania ryzykiem według ustawy o należytej staranności w łańcuchu dostaw (LkSG)
- globalna polityka zaopatrzenia (Global Procurement Policy)
- system zarządzania jakością, zdrowiem, bezpieczeństwem i ochroną środowiska
- wytyczna środowiskowa
- wytyczna koncernu dotycząca różnorodności, równych szans i integracji

Ponadto na miejscu przeprowadzamy **szkolenia** oraz **działania kontrolne na bazie ryzyka**, realizowane np. przez ocenę wpływu na prawa człowieka (Human Rights Impact Assessment) oraz wewnętrzne i zewnętrzne **audyty na miejscu**.

Dla sektora poddostawców:

Nasze dotyczące praw człowieka i ochrony środowiska **zasady i oczekiwania** wobec bezpośrednich poddostawców **są odpowiednio uwzględniane przy wyborze poddostawców i od wielu lat** stanowią zasadniczy składnik umowy.

Ponadto podejmujemy **odpowiednie i bazujące na ryzyku** działania, np.:

- uzgodnienie specjalnych klauzul umownych dotyczących wdrażania **działań kontrolnych na bazie ryzyka**, jak np. audyty dostawców, wsparcie firmy bezpośredniego poddostawcy we wdrażaniu działań wobec firm poddostawców pośrednich będących sprawcami w związku z ryzykami ustalonymi w konkretnym przypadku
- oferowanie szkoleń dotyczących naszych oczekiwań w zakresie przestrzegania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska
- przystąpienie do inicjatyw międzybranżowych

Za pomocą zakotwionych mechanizmów kontrolnych co najmniej raz w roku lub okazjonalnie sprawdzana jest skuteczność ugruntowanych środków zapobiegawczych, które wdrożyliśmy we własnym obszarze działalności oraz w firmach naszych bezpośrednich lub pośrednich poddostawców, a w razie potrzeby są one aktualizowane. Do takich mechanizmów skuteczności i kontroli należą:

- sprawdzenie wdrożenia wytycznych koncernu przez odpytanie spółek koncernu w ramach corocznej oceny ryzyka
- przeprowadzenie ankiet pracowniczych
- sprawdzenie wskaźnika uczestnictwa w szkoleniach
- przeprowadzenie audytów wewnętrznych i zewnętrznych oraz certyfikacji

6.4 Środki zaradcze

Jeżeli w ramach naszej analizy ryzyka stwierdzimy, że **już wystąpiło lub nieuchronne jest naruszenie** obowiązku związanego z prawami człowieka lub ochroną środowiska, natychmiast podejmiemy odpowiednie środki zaradcze i nadamy im priorytet, uwzględniając również wyżej wymienione kryteria adekwatności, patrz 6.2.

Dla spółek własnych koncernu własnego obszaru działalności):

- natychmiastowe podjęcie działań w celu zapobieżenia, zakończenia lub zminimalizowania zakresu naruszenia
- przeprowadzenie szkoleń
- uzupełnienie wytycznych i dostosowanie procesów
- środki z zakresu prawa pracy

- zaangażowanie w opracowanie koncepcji innych działań specjalistycznych, przedstawicieli pracowników

Dla sektora poddostawców:

Niezwłocznie skontaktujemy się z **naszymi bezpośrednimi poddostawcami**, omówimy sytuację i zażądamy zakończenia wszelkich naruszeń stanowiących naruszenie. Jeśli naruszenie nie może zostać usunięte w dającym się przewidzieć okresie, żądamy sporządzenia **wspólnej koncepcji** zakończenia lub zminimalizowania naruszenia, wraz z konkretnym harmonogramem. Opieramy się również na partnerach zewnętrznych i inicjatywach branżowych.

Jeżeli firma poddostawcy nie spełni lub można przewidzieć, że nie spełni wymogów, rozważone zostanie tymczasowe zawieszenie relacji biznesowych lub skreślenie firmy poddostawcy z list przyznawania zleceń. Jeśli naruszenie jest poważne i/lub nie można go zakończyć, zostanie rozważone zerwanie relacji biznesowych jako argument ostateczny (ultima ratio).

W przypadku braku stosunku umownego **z poddostawcami pośrednimi**, w przypadku naruszenia w razie potrzeby i w miarę możliwości nawiążemy kontakt również z naszym bezpośrednim poddostawcą. Również w tym przypadku staramy się opracować ze wszystkimi zaangażowanymi stronami koncepcję zapobiegania, zakończenia lub minimalizacji i **zrealizować ją w duchu partnerstwa. Ponadto sprawdzamy przystąpienie do odpowiednich inicjatyw branżowych.**

Za pomocą zakotwionych mechanizmów kontrolnych co najmniej raz w roku lub okazjonalnie sprawdzamy skuteczność wyżej wymienionych **zrealizowanych** środków zaradczych. Jako tego rodzaju mechanizmy skuteczności i kontroli stosuje się m.in.:

- gromadzenie zapytań w ankietach pracowniczych
- sprawdzenie wskaźnika uczestnictwa w szkoleniach
- przeprowadzenie audytów wewnętrznych i zewnętrznych oraz certyfikacji

6.5 Dokumentacja i sprawozdawczość roczna

Nieprzerwanie dokumentujemy nasze wysiłki na rzecz efektywnej realizacji naszych zobowiązań dotyczących należytej staranności w zakresie przestrzegania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska.

W uzupełnieniu strategii realizacji praw człowieka i ochrony środowiska opublikowanej w niniejszym Kodeksie Praw Człowieka **Deutsche Telekom AG publikuje kolejne raporty** dotyczące wypełnienia swoich obowiązków w zakresie należytej staranności. Obecnie są to:

- **roczna uzupełniająca deklaracja Deutsche Telekom AG dotycząca wszelkich priorytetowych zagrożeń dla ludzi i środowiska** po przeprowadzeniu corocznej analizy ryzyka **zgodnie z niemiecką ustawą o należytej staranności w łańcuchu dostaw**, która publikowana jest na [naszej stronie internetowej](#) – „Raport roczny LkSG”
- roczne sprawozdanie dotyczące zrównoważonego rozwoju zgodnie z odpowiednio obowiązującymi ustawowymi obowiązkami sprawozdawczymi w zakresie zrównoważonego rozwoju w ich każdorazowo obowiązującej wersji

7 Wewnętrzny system skarg i zażaleń

Za pośrednictwem naszego portalu dla sygnalistów i do składania skarg i zażaleń „**TellMe**” dajemy wszystkim grupom zainteresowanych możliwość wyrażenia opinii i zwrócenia uwagi na niewłaściwy stan faktyczny w zakresie przestrzegania praw człowieka i przepisów ochrony środowiska w odniesieniu do Deutsche Telekom i jego łańcucha dostaw.

Regulamin jest publicznie dostępny na naszej [stronie internetowej](#) oraz na stronach internetowych spółek należących do naszego koncernu. Aby zapewnić **jak najszerszą dostępność** procedury składania skarg i zażaleń, można adresować je za pośrednictwem **różnych dróg doręczenia**:

- **telefonicznie** pod **bezpłatnym numerem serwisu międzynarodowego: +8000 3824 835**
- **pocztą elektroniczną:** tell-me@telekom.de
- **listownie:** **Deutsche Telekom AG; Hinweisgeberportal TellMe; Friedrich-Ebert-Allee 140; D-53113 Bonn**
- **Anonimowe zgłoszenie online:**

Wszystkie wpływy są rejestrowane przez nasz przeszkolony personel w dziale przestrzegania procedur w celu dalszego opracowania zgodnie z wytycznymi przepisów prawa i z uwzględnieniem ochrony osoby składającej skargę lub zażalenie. Co do zasady potwierdzenie odbioru i kontakt w sprawie dalszego przebiegu postępowania przekazywane są w ciągu siedmiu dni. Nasz zespół ekspertów sprawdza trafność zgłoszenia i ustala dalsze kompetencje. W celu wyjaśnienia stanu faktycznego możliwa jest konsultacja z osobą składającą skargę lub zażalenie, w razie potrzeby wezwanie innych uczestników postępowania. Naszym celem jest poinformowanie osoby składającej skargę lub zażalenie o wyniku postępowania i wszelkich wynikających z niego działaniach w ciągu około trzech miesięcy od potwierdzenia wpływu skargi lub zażalenia.

Skuteczność procedury skarg i zażaleń jest przez nas **sprawdzana stale, jednak co najmniej raz w roku**, i ciągle rozwijana. Wnioski z procedury skarg i zażaleń uwzględniane są w corocznej analizie ryzyka i mogą być podstawą do przeprowadzenia analizy ryzyka związanej ze zdarzeniem. Ponadto kontrolujemy dalsze wdrażanie działań, wykorzystując odpowiednie możliwości prawne, np. prawa pracy i/lub kroki z zakresu prawa karnego.

8 Komunikacja i przegląd

Niniejszy Kodeks Praw Człowieka jest udostępniany i publikowany w odpowiedniej formie dla wszystkich pracowników koncernu Deutsche Telekom i jego grup interesów.

Treść niniejszych wytycznych zostanie przekazana partnerom biznesowym i firmom poddostawców spółek naszego koncernu w stosowny sposób, zgodnie z oczekiwaniami.

Zdajemy sobie sprawę, że koncentracja na prawach człowieka łącznie z kwestiami ochrony środowiskowa może ulec zmianie w toku dalszego rozwoju naszego przedsiębiorstwa. Z tego względu na bieżąco sprawdzamy te zakresy tematyczne i związane z nimi obowiązki w zakresie należytej staranności w zakresie praw człowieka i ochrony środowiska oraz w razie potrzeby dopasowujemy niniejszy Kodeks Praw Człowieka.

9 Wejście w życie

Zgodnie z uchwałą podjętą przez zarząd Deutsche Telekom AG, niniejszy Kodeks Praw Człowieka wejdzie w życie dla Deutsche Telekom AG z dniem 01.12.2023 i zastąpi istniejący „Kodeks Prawa Człowieka i zasady społeczne” z listopada 2017 roku oraz wytyczne koncernu „Politykę Relacji Pracowniczych” (ang. Employee Relations Policy). W spółkach koncernu Kodeks Praw Człowieka wchodzi w życie zgodnie z uchwałą właściwego organu zarządzającego lub decyzją właściwego członka zarządu.

Bonn, 1 grudnia 2023 r.

Członkowie Zarządu Deutsche Telekom AG

Timotheus Höttges

Prezes zarządu

Adel Al-Saleh

Członek zarządu
T-Systems i IT koncernu

Birgit Bohle

Członek zarządu ds.
personelu i prawa, dyrektor
ds. personalnych

Srini Gopalan

Członek zarządu Niemcy

Christian P. Illek

Członek zarządu ds. finansów

Thorsten Langheim

Członek zarządu
USA i rozwój koncernu

Dominique Leroy

Członek zarządu Europa

Claudia Nemat

Członek zarządu
Technologia i innowacje